

Disse Forslag bleve imidlertid, som kun subsidiairt stillede, foreløbig forbigaaede.

De to første Capitler af Lovforslaget, som indbefatter de 13 første Paragrapher, tilligemed de dertil hørende Forslag af Udvalget, fattes først under Forhandling.

Ordføreren (J. A. Hansen): Denne Sags nuværende Stilling er, efter de forskellige Forhandlinger, den tidligere har været undergivet, en saadan, at jeg, som Ordfører, kan og skal fatte mig meget kort. — Idet jeg idethale henviser til Betænkningen, skal jeg kun for Diebliffet opholde mig noget nærmere ved §§ 4 og 10; det er nemlig de to Paragrapher, der give mig Anledning til at fremsætte nogle Øtringer med Hensyn til Mindretallets Indvendinger imod det foreliggende Lovforslag. Mindretallets Indvendinger ere to; for det Første den, at Almeenvellet ikke kræver en saadan Lov, og for det Andet, at der ikke ved det foreliggende Lovforslag ydes fuldstændig Erstatning til Gierne. Det Første, nemlig, hvorvidt Almeenvellet maatte kræve en saadan Lov, skal jeg opholde mig ved, idet jeg gør et Par Bemærkninger til § 4, der med Hensyn til Afsløsning ved Lov af det paagældende Forhold er Hovedparagraphen i Forslaget. Hvad jeg skal fremsætte i Anledning heraf, ønsker jeg imidlertid, paa Grund af min personlige Stilling til det hele Spørgsmaal, at fremsætte som Andres Formening, som Andres Grunde og Beviser, idet jeg gaaer ud fra, at det ærede Thing kunde, hvis jeg fremsatte Grundene som mine egne, i min personlige Stilling til Sagen finde Noget, der maatte synes at kunne svække Grundenes Vægt, hvilket Hensyn formeentlig vil falde bort, naar de Grunde, jeg anfører, anføres som Grunde, der tidligere ere fremsatte af forskellige Mænd, som paa ingen Maade i nærværende Sag kunne siges at staae paa det Standpunkt, hvorpaa jeg staaer. Det Spørgsmaal, hvorvidt Almeenvellet kræver en saadan Lov, er nu omhandlet saa ofte, at jeg ogsaa i den Retning kan fatte mig kort. Jeg skal da først anføre, at det er givet, at Regjeringen baade i Ord og Gjerning har anerkjendt, at Almeenvellet kræver, at dette Forhold ordnes

ved Lov. Regjeringen har anerkjendt det i Ord ved en Forespørgsel, der i November Maaned 1848 blev rettet til den, hvor det ligefrem, med rene og klare Ord, blev indrømmet, at denne Sags Ordning var en Nødvendighed, og hvor det blev erklæret, at Regjeringen, høiende sig for denne Nødvendighed, vilde fremkomme med Forslag til denne Sags Ordning; Regjeringen har vedkjendt sig det i Handling derved, at den nogen Tid efter lod nedsætte en Landbocommission, for hvilken den lod forelægge et Forslag til Fæsteforholdets Afsløsning ved Lov, med en Motivering, hvor igjennem det klart og med stor juridisk Dygtighed og Sagkundskab blev udviklet, at Almeenvellet virkelig krævede en saadan Lov. Denne Udvikling vil findes i den Udgave, der er besørget af Indenrigsministeriet, af de den vedkommende Landbocommission forelagte Forslag, hvori det ligefrem paavises, at Fæstetvungen paa al Bondejord for Fæstegaardes Bedkommende medførte et stort statsoeconomisk Tab, og at Sagens Ordning derfor paabødes af en sund Politik. Dette Spørgsmaal er ogsaa udsørligt gjennemgaaet og klaret i en Samling af Rigsdagen af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgtreds (Monrad), idet han første Gang indbragte nærværende Forslag. Han udviklede den gang, hvad jeg ikke skal gjentage her; men jeg skal blot anføre, at han fremsatte forskellige Betragtninger, der efter min Formening klarligt godtgjorde, at Almeenvellet krævede en saadan Lov. Han henvisede navnlig til den lange Kamp, der her i Landet havde været ført angaaende denne Sag mellem en stor Deel af Landets Befolkning; han kaldte ligefrem denne Sags Hensættelse uafgjort en Landesot; han paaviste, at denne Landesot var et Onde, som tidligere havde bragt Bevægelse i flere andre af Europas Lande; han paaviste, at de Veie, som her foresloges for at komme ud over dette Onde, forud vare betraadte af mange Regjeringer og gjorte gjældende i andre Lande igjennem forskellige Lovgivninger; han paaviste, at saadanne Love vare i andre Lande fremkomne saavel under Despotiet som under constitutionelle Forfatninger, ja, paa stue Steder, endogsaa under den republicanske Forfat-